

ВИТОРГ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ЯК ДЖЕРЕЛО КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Стрельников Р.М., Філатова Ю.Д.

Донецький національний технічний університет

Досліджені питання формування джерел фінансування капітальних інвестицій промислового підприємства. Визначена значимість внутрішніх ресурсів при реалізації інвестиційних проектів. Доведена значимість обігових коштів, отриманих від реалізації готової продукції, при формуванні внутрішніх джерел фінансування капітальних інвестицій. Розглянуті статистичні показники капітальних інвестицій залежно від джерел фінансування. У результаті кореляційного аналізу визначена залежність між вииторгом від реалізації готової промислової продукції та розміром капітальних інвестицій.

Ключові слова: капітальні інвестиції, джерела фінансування, обігові кошти, готова продукція, вииторг, кореляційний аналіз.

Постановка проблеми. Робота вітчизняних промислових підприємств в умовах ринкової економіки і жорсткої конкуренції припускає, що суб'єктам господарювання необхідно розраховувати переважно тільки на свої сили і ресурси. Це ставиться і до пошуку джерел фінансування капітальних інвестицій, без яких будь-яке виробництво просте зупиниться, почне випускати недоброякісну, застарілу або нерентабельну продукцію.

При формуванні ціни, яка встановлюється виробничим підприємством за реалізовану готову продукцію, урахуються всі види витрат по її виготовленню і збуту. Крім того, у вартість продукції закладається певна вартість на відновлення, модернізацію і ремонт засобів виробництва, яка обумовлена у вигляді амортизаційних відрахувань. Рівень рентабельності, що закладається в ціну, також припускає, що частина отриманого від реалізації вииторгу буде направлена на наступне відновлення основних фондів. Відповідно, загальний обсяг коштів, який одержується виробничим підприємством при реалізації своєї готової продукції, містить у собі і ресурсний потенціал, необхідний для здійснення капітальних інвестицій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, які пов'язані з реалізацією готової продукції і визначенням напрямку використання отриманих обігових коштів, висвітлювали багато закордонних і вітчизняних економістів. До фундаментальних наукових досліджень, присвячених даній тематиці, слід віднести роботи Д. Блейка, Б. Нідлза, В.Ф. Палія, Є.С. Хендерксена, Ч.Т. Хонгрена, Бутинця Ф.Ф., Герасимовича А.М., Сфименка В.І., Жиглей І.В., Кужельного М.В., Лінніка В.Г., Мурашка В.М., Сук Л.К., Сопка В.В. та інших.

Питання класифікації джерел капітальних інвестицій виробничих підприємств відображені в наукових працях таких дослідників як Л. Гітман, Г. Александер, У. Шарп, Г. Бірман, Ф. Фішер, Дж. Бейлі, С. Бригхем, Г.В. Козаченко, Е.В. Талавіра, Б.В. Буркинській, М.П. Денісенко, Г.В. Козаченко, Т.П. Блажкевич та інші.

Невирішеною раніше частиною загальної проблеми є те, що при великому обсязі робіт, присвячених даним напрямкам наукових досліджень окремо, дотепер немає єдиної комплексної

системи визначення залежності реалізаційних операцій виробничих підприємств у відносини до діяльності в сфері внутрішньофірмових капітальних інвестицій.

Метою даної статті є визначення ступеня впливу реалізаційних операцій, які здійснюються промисловими підприємствами України, на обсяги капітальних інвестицій у реальних секторах економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Обігові кошти підприємства, які акумулюються на його рахунках, можуть використовуватися на різні цілі. У першу чергу вони використовуються на покриття витрат, пов'язаних з виробництвом готової продукції (робіт, послуг), представлених основними статтями операційних витрат. У цьому випадку слід говорити про рух грошових потоків, пов'язаних з операційною діяльністю. Якщо отриманий вииторг використовується для виплати процентних платежів або для виплат по раніше отриманих кредитах і позичкам, то обігові кошти використовуються по фінансовому напрямкові. Якщо ж вииторг, якій отримано від реалізації готової продукції, використовується промисловим підприємством для придбання нових засобів виробництва або капітальну модернізацію (ремонт) раніше придбаних основних засобів, то отримані кошти слід класифікувати як інвестиційні ресурси.

Слід зазначити, що з метою реального інвестування в економічній літературі приводиться наступне визначення: «інвестиційні ресурси – це кошти та інші активи, які задіяні для здійснення вкладень в об'єкти інвестування» [1]. Таким чином, інвестиційні ресурси, крім грошової, можуть залучатися в наступних альтернативних формах: природні ресурси (земля, водні ресурси, корисні копалини та ін.); трудові ресурси (робоча сила в працездатному віці); матеріально-технічні ресурси (основні виробничі фонди і обіговий капітал); інформаційні ресурси (науково-дослідні роботи, усі види інтелектуально-інформаційних послуг). Як показує статистика, на інвестиційні ресурси, які задіяні в грошовій формі, доводиться найбільша частка. В економічній і науковій літературі інвестиційні ресурси, які задіяні в грошовій формі, традиційно називають джерелами фінансування інвестицій [2].

При всій вивченості даної теми, дотепер у науковій літературі немає єдиного методу класифі-

кації джерел фінансування реальних інвестицій. В основі запропонованих класифікацій звичайно використовують угруповання по певних ознаках і критеріям. Так, наприклад, по способу залучення джерела фінансування інвестицій можна розділити на зовнішні та внутрішні. До внутрішніх відносяться всі ті джерела, які можна мобілізувати усередині суб'єкта господарювання (прибуток, амортизаційні відрахування та ін.), до зовнішніх – джерела, які задіяні ззовні (кошти отримані у вигляді кредиту, від емісії цінних паперів та ін.).

Слід зазначити, що у всіх варіантах класифікацій завжди першою групою виділені внутрішні джерела фінансування інвестиційних проектів. Це очевидно, оскільки здійснення інвестиційних заходів за рахунок власних ресурсів дозволяє підприємству уникнути погіршення платіжного балансу, що неминує при використанні запозичених фінансових коштів.

Структуру джерел фінансування при реалізації інвестиційних проектів підприємствами та організаціями України наочно демонструють дані статистики (табл. 1, рис. 1) [3].

Наведені дані наочно демонструють, що вітчизняні підприємства практично на 75% відають перевагу власним джерелам фінансування. Відповідно, основний обсяг внутрішніх інвестиційних ресурсів формується із коштів підприємств, отриманих за рахунок реалізаційних операцій.

Слід також зазначити, що у більшості випадків, використання інвестиційного кредитування є слідством того, що багато керівників і фінансових менеджерів суб'єктів інвестиційної діяльності не вміють раціонально та економічно грамотне розробити довгострокову стратегію формування власних фінансових ресурсів. Враховуючи недостатній рівень капіталізації більшості укра-

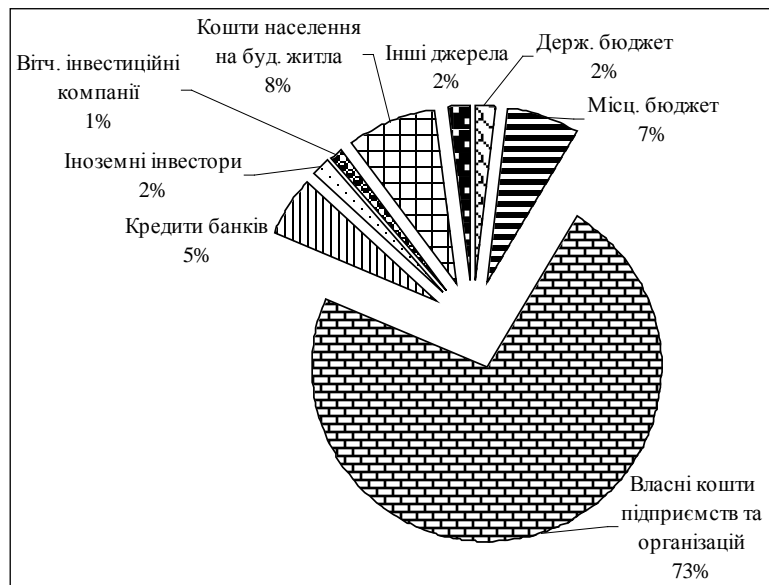

Рис. 1. Структура капітальних інвестицій за джерелами фінансування

Джерело: розроблене авторами за даними [3]

їнських банків, а також високий рівень ризику інвестиційних проектів, які здійснюються вітчизняним бізнесом, залучення довгострокових банківських кредитів є проблемним, а в окремих випадках і просто неефективним джерелом фінансування. Крім того, даний формат фінансування інвестиційних проектів практично повністю є відсутнім на ринку банківських послуг, тому що не представлений відповідними спеціалізованими інститутами. Цю ситуацію збільшує і інертність законодавчої влади, вираженої у відсутності бажання впровадження реальних фіскальних стимулів, які широко застосовуються у світовій практиці (податкові канікули, інвестиційний кредит, пільги по інноваційній діяльності та ін.). Слабка розвиненість українського фондового ринку також не дозволяє в достатній ступені здійснювати фінансування інвестиційних проектів, за рахунок можливості залучення в оборот тимчасово вільного капіталу потенційних інвесторів. Даний перелік можна продовжувати, що говорить про відсутність умов позитивного впливу на інвестиційну привабливість українських підприємств із боку інституційних чинників [4].

Таким чином, внутрішні джерела фінансування інвестиційних проектів повинні бути тією надійною опорою для системи підтримки власних виробничих потужностей, яка дозволить вистояти вітчизняним підприємствам в умовах економічної кризи.

Далі проведемо аналіз на предмет визначення кореляційної залежності між обсягами реалізованої готової промислової продукції і розмірами капітальних інвестицій у реальних секторах економіки України.

Для цілей нашого аналізу згрупуємо інформаційні дані в поквартальному діапазоні, що дозволить трохи згладити піки місячних показників і, крім того, дасть можливість робити коректне порівняння з показниками капітальних інвестицій, які представляються державною службою статистики України саме за результатами звітних кварталів [3].

Таблиця 1
Капітальні інвестиції за джерелами фінансування за січень-вересень 2017 р.

	Використано капітальних інвестицій	
	млн.грн.	у % до обсягу
Усього	259545,0	100,0
у т.ч. за рахунок		
коштів державного бюджету	5271,6	2,0
коштів місцевих бюджетів	17420,9	6,7
власних коштів підприємств та організацій	188572,6	72,7
кредитів банків та інших позик	14187,3	5,5
коштів іноземних інвесторів	4790,4	1,8
коштів вітчизняних інвестиційних компаній	2296,0	0,9
коштів населення на будівництво житла	21951,7	8,5
інших джерел фінансування	5054,5	1,9

Джерело: по даним [3]

Таблиця 2
Дані для кореляційного аналізу по визначенню залежності між обсягами реалізації готової промислової продукції і розмірами капітальних інвестицій

Період	Обсяги реалізованої готової продукції промисловими підприємствами України X	Розмір капітальних інвестицій Y
I квартал 2015 року	221347,4	44741,7
II квартал 2015 року	254823,1	53982,9
III квартал 2015 року	257386,3	61998,0
IV квартал 2015 року	278305,6	90431,7
I квартал 2016 року	237356,3	51591,7
II квартал 2016 року	278577,7	68251,1
III квартал 2016 року	290846,0	84607,3
IV квартал 2016 року	331004,9	121713,6

Джерело: за даними [3]

Коефіцієнт кореляційної залежності обсягів реалізованої готової продукції промисловими підприємствами України і розмірами капітальних інвестицій у реальні сектори економіки склав значення 0,9547. Дане значення характеризує досить сильну кореляцію між аналізованими показниками, що говорить про те, що обсяги реалізованої готової продукції промисловими підприємствами України сприяє збільшенню можливостей для здійснення капітальних інвестицій у реальному секторі економіки.

Висновки. Провівши дане дослідження можна зробити висновок, що залучення власних фі-

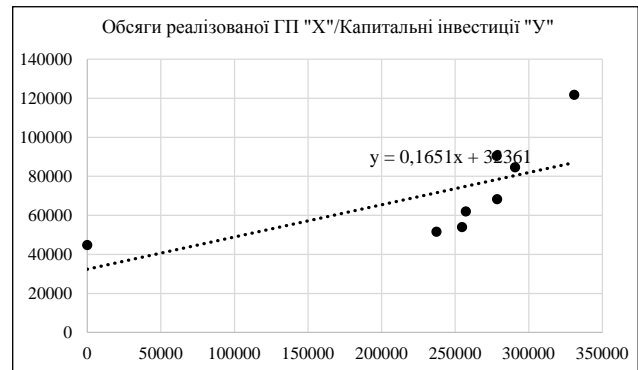

Рис. 2. Лінії трендів кореляційних залежностей між обсягами реалізованої готової продукції промисловими підприємствами України і розмірами капітальних інвестицій

Джерело: розроблене авторами за даними [3]

нансових ресурсів для здійснення капітальних інвестицій, є невід'ємною частиною фінансової політики практично 75% вітчизняних промислових підприємств і відповідно до цього досить актуальною є необхідність пошуку внутрішніх резервів для збільшення частки власних ресурсів у джерелах фінансування інвестиційних проектів. Проведений кореляційний аналіз показав, що між розмірами отриманої виручки від реалізації готової промислової продукції і розмірами капітальних інвестицій є прямий тісний зв'язок. У такий спосіб впливає, що збільшення розмірів виручки, яку одержують вітчизняні промислові підприємства від реалізації готової продукції, буде сприяти збільшенню розмірів капітальних інвестицій у реальних секторах економіки України.

Список літератури:

1. Бард В.С. Инвестиционные проблемы российской экономики / В.С. Бард. – М.: Экзамен, 2000. – 384 с.
2. Яновский В.В. Источники финансирования реальных инвестиций и их экономическое обоснование: дис. ... канд. экон. наук: 08.00.10. / В.В. Яновский. – Белгород, 2002 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dissercat.com/content/#ixzz404vR13IP>.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Стрельников Р.М. Внутренние ресурсы как джерело фінансування інвестиційних проектів промислового підприємства / Р.М. Стрельников // Сучасні технології управління розвитком підприємств України: механізми, реалії, перспективи : колект. моногр. / за заг. ред. Т.В. Гринько. – Дніпропетровськ: Біла К.О., 2016. – С. 444–456.

Стрельников Р.Н., Филатова Ю.Д.

Донецкий национальный технический университет

ВЫРУЧКА ОТ РЕАЛИЗАЦИИ ГОТОВОЙ ПРОДУКЦИИ, КАК ИСТОЧНИК КАПИТАЛЬНЫХ ИНВЕСТИЦИЙ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

Аннотация

Исследованы вопросы формирования источников финансирования капитальных инвестиций промышленного предприятия. Определена значимость внутренних ресурсов при реализации инвестиционных проектов. Доказана значимость оборотных средств, полученных от реализации готовой продукции, при формировании внутренних источников финансирования капитальных инвестиций. Рассмотрены статистические показатели капитальных инвестиций в зависимости от источников финансирования. В результате корреляционного анализа определена зависимость между выручкой от реализации готовой промышленной продукцией и размером капитальных инвестиций.

Ключевые слова: капитальные инвестиции, источники финансирования, оборотные средства, готовая продукция, выручка, корреляционный анализ.

Strielnikov R.M., Filatova Y.D.
Donetsk National Technical University

PROFIT YIELD FROM REALIZATION OF THE PREPARED PRODUCTS, AS SOURCE OF CAPITAL INVESTMENTS OF INDUSTRIAL ENTERPRISE

Summary

The questions of forming of sourcings of capital investments of industrial enterprise are investigational. Meaningfulness of internal resources is certain during realization of investment projects. Meaningfulness of the turnover means got from realization of the prepared products is well-proven, for forming of internal sourcings of capital investments. The statistical indexes of capital investments are considered depending on sourcings. As a result of cross-correlation analysis dependence is certain between a profit yield from realization by the prepared industrial products and measuring capital investments.

Keywords: capital investments, sourcings, turnover means, prepared products, profit yield, cross-correlation analysis.